

niment, *entrevenir*, V. *intervenir* (VENIR) *Entre-
verar*, *entreverat*, V. *vari* *Entrevers*, V. *vessar* *En-
trevesi*, V. *entrevi* *Entreveure*, V. *veure*

ENTREVI, 'mesenteri' i les seves variants *entrevei*,⁵ *entrevesi*, *entrevill*, mot emparentat amb el llenguadocià *entrevic*, llem. *entrevi*, gascó *entrebiei*, *entrebiiu*, id., i probablement del mateix origen que el cast. *entresijo*, *entrijo*, id.: etimologia incerta; tot plegat constitueix un agregat de formes discrepants, no reductibles a una o poques bases iguals, pel que fa a llur terminació; sembla tractar-se d'un terme format per tècnics en anatomia veterinària amb el prefix ll. INTER- i un substantiu, que potser en unes bandes seria INTER-ILII (de ILIA 'ventre, illada') i en altres INTER-VISCERIS (de VISCERA 'entranyes'), els quals s'entrecruarien vàriament en les diverses regions. □ 1.ª doc.: *entrevesi* 1303, *entrevay* 1381, *entrevill* c. 1500, *entrevi* 1803.

«Negún maseler <MACELLARIUS 'carnisser'> no gaus vendre negun sagí, ni *entrevesi*, ni negun greix, sinó al pes» (doc. ross. p. p. Alart, RLR VI, 326). Apareix sovint en la documentació rossellonesa del S. XIV, generalment acompanyat de *sagí* (o *saginum*): l'InvLC en col·lecciona 10 testimonis, de la forma *entrevesi* (o plural *-esis*) fins a 1387, més un d'*entrevay* el 1381 i un del plural *entrevays* el 1385. AlCM hi afegeix *entrevill* en la trad. de Cauliac (fi S. xv) i en el *Libre dels Animals de Caçar*, manuscrit de la primera meitat del S. XVI de la Bibl. universitària de València.³⁰

En efecte, al DAG: «*entrevi* [*entrevay*, St. Jo. Abadesses], el greix dels budells dels animals, la part grossa de la tela del moltó»; Belv. i Lab. 1839 donen només la forma *entrevi*, que és també la que emprà AMAlcover en les seves *Contarelles*, i JAmades (*Vocab. dels Pastors*, BDC XIX, 1931, 133) la troba a cinc pobles de la zona Cerdanya-Ripollès-Berguedà amb el sentit «tela del ventre on hi ha agafats els budells, en el bestiar»; i, en un del Penedès i un del Priorat, «tel blanc dels ulls que els priva de veure-hi». «*Entrevi*: *entresijo*», civ. (PzCabr.); i AlCM localitza així les variants fonètiques: *entrebil* Val., *entrevil* Sueca, *entrevi* Bal., *entrebí* Bna., *entrebí* maestr. i cat. occid., *entrebéj* Emp., i el plural *entrevins* en el CpTarr. Observem que només les tres primeres d'aquestes formes són compatibles amb la base en -ICULUM que allí es postula, perquè *yl* no dona *í* sinó *l* a les altres cinc localitats, ni a altres tres de les que enumera Amades.

No s'ha donat fins ara del mot català altra etimologia que la que proposà M-L. (REW_{1,3}, 4500): «*INTERVICUM 'mesenteri' [gekröse]: Prov. *entrevesc*, Kat. *entrevi*» (sense cap explicació ni bibliografia); el FEW (IV, 765), que s'ho fa seu, explica que es tractaria d'un derivat del ll. *viscus*, *visceris*, 'víscera'. Comença per ser falsa i del tot infundada la forma oc. *entrevesc: les úniques formes documentades en llengua d'oc acaben en *-i*, *-ic*, *-iu*, *-iei*, cap en *-sc* ni tan sols en *-s*, perquè el llem. *entrevís* consta expli-

citament com a plural (que si fos singular terminaria en *-i*, *-in*). AlCM també s'ho fa seu, però agreujant les inexactituds, suposa que M-L. vagi partir d'un *INTERVICIU, i llavors ells, enfilant-se sobre aquesta base fantàstica, postulen un diminutiu *INTERVICULU (contrari a les regles de formació de mots en llatí, i que, de més a més, com ja hem vist, tampoc explicaria fonèticament la major part de les variants catalanes antigues ni modernes).

La llengua d'oc de tota manera ens ha de guiar. Aquí trobem una sola vegada *entrevic* en un doc. llgd. medieval (Castras, any 1356, PSW III, 94b), i avui això continua en aqueixa zona SO. del Llenguadoc: Tolosa *entrebic* «la fraise d'un porc ou d'un autre animal» (Doujat, S. XVII, confirmat per Visner, 1897, que el cita en un parell de frases, p. 100), igual a Caussade. Les altres formes occitanes són diferents, totes elles a la part occidental del país: Baix Llemosí *entrevís* m. pl. «la fraise d'un porc» (Béronie, p. 86a), Carci id. «gros intestin» (TdF). I sobretot, en el gascó pirinenc, segons les dades d'Alf. Schmitt, Aran *entrebéy* «graisse dans le ventre» (Betlan), V. d'Aura id., Haut-Adour, Luz, Lavedan, Azun *entrebéyú* «fraise, partie des intestins (agneaux surtout)» (*Terminologie Pastorale Pyr. Centr.*, 92), altrament l'accentuació d'això (almenys a Arrens, segons la monografia de Lotte Paret, p. 38) és en realitat *entrebiiu*, i realment això és el que també suposa el derivat verbal Baretge *desentrebilà*, bearn. *desentrebibà* «séparer la graisse, et le diaphragme, du porc, des boyaux».

És a dir, tant en occità com en català, una tirallonga de variants, de terminacions fonèticament inconciliables les unes amb les altres, i que cap no s'ajusta a una base en -ISCU com la suposada per M-Lübke i Wartburg. Pensem de més a més que el ll. VISCERA tenia *ī* (com ho prova la «*l* longa» de les inscripcions, Walde-H.) i no pas la *ī* postulada per ells; el nominatiu VISCUS és una forma de gramàtics pràcticament inexistent, i quasi no es troba més que el plural VISCERA (Walde-H., Ernout-M.); i, per si fos poc, ni aquest mot ni els seus derivats no han deixat absolutament cap descendència romànica (res en el REW).

En fi les formes catalanes i occitanes no ho són tot, car hi ha el cast. *entresijo*, que significa exactament el mateix, i que ningú d'ells no té en compte, tot i que està documentat en gran abundància des dels Ss. XV, XVI i XVII, sobre el qual vaig donar un detingut estudi en el DCEC II, 305; amb variant *entresillo* en l'aragonès de la Poblà de Íxar (BDC XXIV, 168), i una variant *entrijo* en terres de Segòvia (BRAE XXXI, 154, 153), que interessa especialment pel fet de mancar de la *-s*-intervocàlica i per tant acostar-se més a les formes occitano-catalanes.

L'etimologia que vaig donar-ne llavors té molt de bo, pel fet de no estar fundada més que en bases llatines i romàniques palpables i ben documentades: «derivado de un verbo *entrasijar 'ceñir el vientre por las ijadas', también *trasijar*, que a su vez procede del lat. TRANS 'a través' + ILIA 'vientre, ijadas'», ço que es podia recolzar en el port. *entresilhado* 'magro, en-